

NOTAT

Oppdrag **1350024899 – Detaljregulering for Flatstulen grusuttak**
Kunde **Hafjell maskin AS**
Notat nr. **D01 – Sammendrag av mottatte innspill med forslagstillers forslag til endringer av planprogram rev. 02**
Dato **2018/05/04**
Til **Øyer kommune**
Fra **Kari Laaverud Mangset**
Kopi **Oppdragsgiver**

1. **Oppland fylkeskommune**
2. **Fylkesmannen i Oppland**
3. **Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)**
4. **Statens vegvesen**
5. **Direktoratet for mineralforvaltning**
6. **Helge Tostrup**
7. **Grunneierne nedstrøms – nord for Flatstulen v/Ingvald Nymoen**
8. **Seks oppsittere langs Øygardsvegen ved advokat Jan Kjetil Brekken, Alver advokatfirma**

Dato 06

T +47 48216949

Dette notatet oppsummerer alle innkomne merknader og gjør en vurdering av behovet for evt. revisjon av planprogrammet. Tilbakemelding på de ulike punktene og hvordan de er håndtert kommer i planforslaget til 1.gangs behandling. Alle innspillene tas med og vurderes i planprosessen.

Alle kapittelhenvisninger i sammendragene i notatet er i henhold til høringsversjonen av forslag til planprogram. Revisjon av planprogrammet har gitt noe endring i kapittelinnstillingen. For best mulig lesbarhet er kapittelhenvisningen angitt som i revidert planprogram, med henvisningen fra høringsversjonen angitt i parentes.

1. Oppland fylkeskommune

Sammendrag

Fylkeskommunen skriver det er bra at det er gitt god informasjon i oppstartsvarselet og at de nærmeste naboene er invitert til informasjonsmøte. FK oppfordrer til god kommunikasjon og aktiv medvirkning også i det videre planarbeidet.

Fylkeskommunen bemerker at utredningen for landskap virker dekkende når det gjelder nær- og fjernvirkning og at det er positivt at det skal lages 3D modell, men at det også bør gjøres en landskaps-

faglig vurdering av terrengformingen etter endt uttak. Videre skriver FK at det ikke er behov for å utrede friluftsliv, men at det er viktig at vurderingene av virkninger for nærmiljø kommer godt frem gjennom utredningene for landskapsbilde, støy og støv.

Når det gjelder kulturmiljø bemerkes det at det ligger tre SEFRAK-registrerte bygg på tunet på gården Flatstulen, og at det på de andre gårdstunene i nærområdet er flere bygningsmiljøer med opptil flere SEFRAK-bygninger per tun. Det anbefales at det foretas en verneverdivurdering av den SEFRAK-registrerte bebyggelsen, som sees i sammenheng med de omkringliggende bygningsmiljøene, kulturlandskapet og bomiljøet i området, opp mot belastningen som en eventuell drift av grustaket vil kunne påføre boområdet.

Forslag til endringer i planprogrammet

Det er spesifisert nærmere under utredningsbehov i kap. 12.1.1. (11.1.1) at det skal gjøres en landskapsfaglig vurdering av hvordan terrengformingen skal bli etter endt uttak.

Under utredningsbehov i kap. 12.1.2 (11.1.2) er det beskrevet at det basert på opplysningene som ligger i SEFRAK-registeret samt befaring på de aktuelle eiendommene skal gjøres en vurdering av tiltakets virkninger på bygningsmiljøet og kulturlandskapet.

2. Fylkesmannen i Oppland

Sammendrag

I innspill datert 30.01.2018 skriver Fylkesmannen at rullering av kommuneplanens arealdel er i sluttfasen og at det vil være uheldig å fremme en reguleringsplan for et så stort område som ikke er i tråd med gjeldende eller foreslått plan. Dette både av hensyn til kommuneplanarbeidet, kommunens legitimitet og mulighet for helhelhetlige vurderinger av tiltaket. Vurdering av tiltaket i kommuneplanens arealdel vil åpne for en bredere og mer overordnet arealvurdering.

Fylkesmannen viser til www.planoppland.no og forventer generelt at nasjonale og regionale interesser omtalt i planskjemaet og presisert i Fylkesmannens forventninger til kommunal planlegging i Oppland kap. 2 og 3 blir ivaretatt i det videre planarbeidet. FM forventer også at kap. 1 om prosess og planforberedelse følges opp, og oppfordrer til å legge saken fram for regionalt planforum.

FM mener at tiltaket strider mot nasjonal jordvernstrategi etter Stortingsvedtak av desember 2015, som innebærer at omdisponering av dyrka jord og generell arealutnyttelse må vurderes strengere enn tidligere. FM skriver at nasjonal jordvernstrategi og nytt jordvern mål må tas inn som føring under pkt. 8.3.3 i planprogrammet. Fylkesmannen skriver videre at det er redegjort for at en planlegger tilbakeføring til dyrka mark etter endt uttak, men mener at det vil være usikkert om det vil være mulig å tilbakeføre hele arealet, og med hvilken kvalitet, samt at dette vil kreve tilkjøring av store mengder brukbare masser.

På bakgrunn av at det er usikkert hvor lang tid arealet blir ute av jordbruksproduksjonen, samt at det er erfaring for at areal hvor det blir tatt ut grus har lett for å bli omdisponert til andre formål i ettertid, vil Fylkesmannen presisere at formålet med planarbeidet er i konflikt med nasjonale jordverninteresser og anbefaler at en ikke går videre med planer om grusuttak på området. Dersom det jobbes videre med planen og den blir lagt ut på høring, vil Fylkesmannen vurdere å gå mot forslaget.

FM skriver videre at det under pkt. 11.1.7 Landbruk må suppleres at det må gjøres en utredning av virkning for de enhetene som blir berørt med bortfall av grasproduksjon og hva det medfører for deres landbruksproduksjon, samt arealregnskap som viser hva slags areal som blir omdisponert til hvilke formål. Videre må det i reguleringsplanen lages detaljerte bestemmelser og en tilbakeføringsplan som sikrer at et tilbakeført jordsmonn får minst like god kvalitet og produksjonsevne som dagens areal. Jordas egenskaper må sikres og det må benyttes jordbruksfaglig kompetanse i utarbeidelsen av tilbakeføringsplanen. Det vises til Bioforsk rapport Vol. 7 nr. 1812012 pkt. 2.2.2.

Når det gjelder miljø skriver FM at forslaget til planprogram i hovedsak fanger opp de aktuelle miljøtemaer, og skriver at miljølemper knyttet til nærhet til eksisterende og planlagt bebyggelse kan være hovedfokus når det gjelder miljø. Fylkesmannen viser til en nyere observasjon av den rødlistede arten vaktel innenfor planområdet, og forutsetter at hekking og bruk av området avklares som en del av den kommende planprosessen.

Foreslåtte endringer i planprogrammet

I planprogrammets kap. 8 (7) beskrives det nærmere at omdisponeringen av jordbruksarealet vil være midlertidig, og kun deler av arealet skal omdisponeres av gangen. De resterende arealene kan dyrkes og benyttes under drift av uttaket. Nasjonal jordvernstrategi og nytt jordvernmål tas inn som føring under pkt. 9.3.3 (8.3.3) om nasjonale retningslinjer Det er lagt inn under punkt 12.1.7 (11.1.7) i planprogrammet at det skal gjøres en utredning av virkninger for jordbruksjord og -drift.

Til punkt 12.1.3 (11.1.3) om naturens mangfold er det lagt inn at det skal gjøres en vurdering av områdets verdi som habitat for vaktel, og tiltakets eventuelle virkninger for denne rødlistearten.

Kommentar til varsel om innsigelse: Uttaket er midlertidig og omdisponeringen vil også være midlertidig. Det legges opp til etappevis uttak, der deler av jordbruksarealet skal berøres om gangen og istandsettes. Det betyr at ikke hele uttaksområdet vil være berørt i hele perioden. Reguleringsplanen må sette krav til etterbruken av området som jordbruksareal og hvordan uttaket skal istandsettes og avsluttes for å tilrettelegge for den bruken. Matjord som er i området skal legges til side innenfor planområdet og brukes til istandsettingen av området.

3. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Sammendrag

NVE skriver at direktoratet er nasjonal sektormyndighet innenfor saksområdene flom-, erosjon- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, samt anlegg for kraftproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE viser til at TEK 17 setter tydelige krav til sikkerhet mot flom, erosjon og skred ved planlegging og utbygging, at arealplanlegging er det viktigste virkemidlet for å forebygge skader, og at det på reguleringsplannivå ofte vil være behov for en detaljert fagkyndig utredning av faren, der hensyn til klimaendringer også vurderes. Videre skriver NVE at planområdet omfatter to vassdrag som må ivaretas på en tilfredsstillende måte når det gjelder både miljø og sikkerhet (TEK10 § 7-2). Tiltak i vassdrag må dokumenteres tilstrekkelig for at en vurdering etter vannressursloven skal være

mulig. Det anbefales at bekkelukkinger og -omlegginger unngås og at en tilstrekkelig bred kantsone settes av mot vassdraget.

I henhold til vannressurslovens §44 - §50 må hensynet til grunnvann ivaretas. Dersom massetaket antas å kunne påvirke grunnvannstanden i området må detaljreguleringsplanen beskrive hvordan grunnvannet blir berørt - konsekvenser og eventuelle avbøtende tiltak. Dersom grunnvannet ikke blir berørt av tiltaket må dette også komme fram i planen. Aktsomhetsplikten i vannressursloven omfatter også grunnvann, og tiltak som kan medføre skader eller ulemper for allmenne interesser kan utløse konsesjonsplikt etter loven. NVE kan avgjøre at reguleringsplan kan erstatte konsesjon.

Videre må planen hensynta anlegg som har konsesjon etter energi og vassdragslovgivingen. Det anbefales at det ved oppstart av planarbeidet benyttes NVEs veiledere og verktøy. Dersom planen berører NVEs saksområder skal NVE ha tilsendt planen ved offentlig ettersyn. NVE legger til grunn at kommunen vurderer om planen ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser.

Foreslåtte endringer av planprogrammet

Det anses ikke som nødvendig med endringer av planprogrammet. Øvrige innspill blir vurdert ved utarbeidelse av planmaterialet.

4. Statens vegvesen

Sammendrag

Vegvesenet bemerker at dagens avkjøring til Flatstulen kommer skrått inn på fylkesveg 319 på grunn av bratt terreng, og at denne avkjørselen må utbedres slik at den får tilfredsstillende geometri og sikten ivaretas i begge retninger.

Videre skriver SVV at fylkesveg 319 er klassifisert i funksjonsklasse D på strekningen og at dette medfører at det er byggegrense på 20 meter fra midtlinje fylkesveg. Vegvesenet ber om at byggegrense tegnes inn på plankartet. SVV ber om at det gjøres en analyse av transportarbeidet som utløses av tiltaket og at konsekvenser for myke trafikanter på fylkesvegen og armen ned til brua over Lågen tas med i de trafikktekniske og trafiksikkerhetsmessige vurderingene av planens virkninger.

Foreslåtte endringer av planprogrammet

Krav til utredninger av ÅDT, kryss, vegnett og vektlegging av trafiksikkerhet for gående og syklende er lagt inn i planprogrammets kap. 12.2.2 (11.2.2). Adkomstvegen prosjekteres i h.h.t. håndbok N100.

5. Direktoratet for mineralforvaltning

Sammendrag

Direktoratet for mineralforvaltning skriver i høringsuttalelse av 2.1.2018 at NGU sitt ressurskart viser at den kartlagte mineralressursen sin utbredelse går ut over planavgrensningen, og anbefaler at det gjøres en vurdering av framtidige utvidelsesmuligheter for masseuttaket eller eventuelt en utvidelse av planområdet nå. Videre skriver direktoratet at det må settes av tilstrekkelig areal for sikringstiltak i reguleringsplanen.

Direktoratet for mineralforvaltning bemerker til punkt 5 i referat fra oppstartsmøtet, der det står at driftsplan skal utarbeides samtidig med reguleringsplanen. Direktoratet presiserer at driftsplanen skal være et vedlegg til konsesjonssøknaden og derfor ikke kan vedlegges reguleringsplanen som et juridisk bindende dokument. Direktoratet skriver også at det må legges opp til en buffersone rundt uttaket i form av eksempelvis en vegetasjonsskjerm som kan dempe visuelle virkninger, samt skjerme mot støy og støv.

Forslag til endringer i planprogrammet

Det anses ikke som nødvendig med endringer av planprogrammet.

6. Helge Tostrup

Sammendrag

Helge Tostrup, nabo på gnr 71 bnr 5, bemerker til punkt 11.1.6 i planprogrammet at lavpunktet hvor vår- og flomvann samler seg ligger lenger mot nordvest, cirka på høydekote 189, mens laveste punkt på Flatstuljordet er kote 194. Vår- og flomvann som ikke infiltreres på Flatstuljordet renner nordvest og oversvømmer jordbruksarealer nedstrøms. Tostrup skriver videre at tjernet som ligger innenfor reguleringsområdet fungerer som infiltrasjonsbasseng for en bekk som kommer ned ved Bjørkheim. Tostrup er bekymret for at masseuttaket vil gi redusert infiltrasjonskapasitet i grunnen og at resultatet kan bli en permanent bekk som renner nordvest og oversvømmer jordbruksareal. Tostrup ber om at reguleringen tilrettelegger for løsninger for overflatevann slik at situasjonen ikke forverres som følge av tiltaket.

Kommentar

Planavgrensningen er endret, jmf. figur 5, kapittel 8 (7) i planprogrammet, slik at arealet nordvest på jordet ikke omfattes av tiltaket og vil fortsette å ha den infiltrasjonskapasiteten det har i dag. Avrenning og overvann håndteres i planprogrammets kap. 12.1.6. (11.1.6)

7. Grunneierne nedstrøms – nord for Flatstulen v/Ingvald Nymoen

Sammendrag

Grunneierne skriver at i tjernet som ligger oppstrøms planområdet samles vann fra flere bekker og at på grunn av god infiltrasjonskapasitet renner tjernet over kun ved store nedbørsmengder eller rask snøsmelting. I disse situasjonene renner vannet over planområdet og ut over jordbruksarealene nedstrøms. Grunneierne er bekymret for at uttak av grus og deponering av andre masser vil gi dårligere drenering og infiltrasjonskapasitet, og ber om at det gjøres tiltak slik at vannet fra tjernet håndteres på en tilfredsstillende måte.

Kommentar

Planavgrensningen er endret i kapittel 8 (7) i planprogrammet. Arealet nordøst på jordet kommer ikke til å omfattes av tiltaket, og vil fortsette å ha den infiltrasjonskapasiteten det har i dag.

8. Seks oppsittere langs Øygardsvegen ved advokat Jan Kjetil Brekken, Alver advokatfirma

Sammendrag

Oppsitterne langs Øygarvsvegen protesterer mot tiltaket med bakgrunn i betydelige negative helsemessige konsekvenser. I høringsinnspillet påpekes det at eventuelt sorteringsanlegg og knuseverk innenfor planområdet ikke er omtalt i forslaget til planprogram. Videre bemerkes at det ifølge forslaget til planprogram ikke er lagt opp til nærmere utredning av støvplager. Det bemerkes også at varighet og størrelse på uttaket ikke er behandlet i forslaget til planprogram.

Oppsitterne har følgende merknader til forslaget til planprogram:

Vedrørende punkt 1 *Planområdets beliggenhet* skriver de at planområdet ikke ligger på Tingberg, som er området rundt kommunehuset. Vedrørende punkt 6. *Dagens situasjon* påpeker de at planområdet er omrammet av spredt jordbruksbebyggelse, men at det også er en forholdsvis tett konsentrasjon av bolighus. Når det gjelder punkt 7. *Beskrivelse av tiltaket* mener oppsitterne at denne ikke samsvarer med planlagt tiltak. Dette fordi muligheten for sorteringsanlegg og knuseverk ikke er medtatt. Oppsitterne spør om dette er utelatt for å ikke synliggjøre de negative konsekvensene. Oppsitterne er usikre på hva som ligger i begrepet «rene masser», men frykter at dette kan være «skrapmasser» som kan medføre sje-nanse og luktproblemer. De savner også en redegjørelse for hvor matjorden fra det foreslåtte uttaksområdet skal lagres.

Når det gjelder punkt 8. *Eksisterende planer og overordnede føringer samt tilgrensede reguleringsplaner* bemerkes det at planen ikke vil samsvare med overordnet plan, og videre at de øvrige industriområdene i Øyer vest opprinnelig var skogsområder. Flatstulen er på sin side et verdifullt jordbruksareal med velfungerende boligområder. Med tanke på punkt 8.33 *Nasjonale mål og retningslinjer* påpeker de at det allerede er mange uttak for masser i regionen, og andre områder der uttak av grusressurser ikke vil komme i konflikt med landbruk eller boligbebyggelse.

Vedrørende punkt 11.1.1 *Landskap* bemerkes at det står at tiltaket vil være lite eksponert fra østsiden av Lågen. Oppsitterne påpeker at det ut fra dette er merkelig at det ikke er omtalt at beboerne i nærområdet vil måtte forholde seg til tiltaket over lang tid. Oppsitterne påpeker at masseuttaket vil gi bratte skrenter mot boligområdet, og etterlyser geotekniske rapporter som kan redegjøre for støvproblematikk og mulige skadelige gasser. De er også bekymret for områdestabiliteten.

Til punkt 11.1.3 i forslaget til planprogram - *Naturens mangfold*, kommenterer oppsitterne at planområdet benyttes fast av traner, gjess og svaner hvert år, samt at elg og rådyr har faste trekkruiter. Vedrørende punkt 11.1.4 om støv bemerker oppsitterne at aktiviteten i et grusuttak vil generere støv og erosjonsproblemer, samt at den fremherskende vindretningen sommerstid er rett mot boligfeltet. Det vises til kap. 30 i Forurensningsforskriften der det fremgår at det tillates 5 g pr kvadratmeter over en periode på 30 dager. Videre vises det til at helsefaren ved å være eksponert for støv over lang tid. Oppsitterne viser til at støv fra steinuttak skal håndteres i henhold til Forurensningsforskriftens kap 30 og at støvdempende tiltak kan ha effekt, men at dette ikke vil redusere støvplagen til et nivå som gjør at det er beboelig. Oppsitterne skriver at det er 5-10 meter fra eiendommer og hus til det planlagte grusuttaket. Oppsitterne ser støvproblematikken på det eksisterende grusuttaket nordøst for boligfeltet.

Vedrørende det forslaget til planprogram sier om støy i punkt 11.1.5 kommenterer de at det konkluderes med økt støy i området. Oppsitterne krever at støyberegninger blir gjort av et uavhengig firma og at både massetak, sorteringsverk og knuseverk støymåles under ulike vindforhold. Det påpekes videre at massene som skal utvinnes også har betydning for støyen. De skriver at det er egne støygrenser for midlertidige bygge- og anleggsarbeider på 2-3 år, og viser til at grustaket vil være i drift i en mye lengre driftsperiode, samt at eksisterende grustak i nord/øst genererer veldig mye støy i dag til tross for at området ligger flere hundre meter unna og har støyvoller. De skriver at støyvoller ikke vil ha effekt innenfor planområdet da boligbebyggelsen ligger høyere i terrenget.

Når det gjelder punkt 11.1.6 *Avrenning og overvannshåndtering* kommenteres det at tiltaket vil innebære en situasjon med fare for skader og økt flomfare, samt at borehullet som gir vann til seks hus kan påvirkes. Ett av husene har vannforsyning via en ledning innenfor planområdet. Til punkt 11.1.7 *Landbruk* kommenteres det at planområdet er et av de største og mest lettdrevne jordene i Øyer, og at det vil være i strid med jordvern hensyn å omdisponere arealet til grusuttak.

Vedrørende punkt 11.2.1 *Friluftsliv og nærmiljø* sier høringsinnspillet at tiltakets påvirkning på hager og hagebruk må utredes, at verdien på eiendommene vil bli negativt påvirket dersom tiltaket blir realisert, og at oppsitterne må kompenseres for kostnadene og ulempene.

Til 11.2.2 *Transport og trafikk* kommenterer oppsitterne at tiltaket vil gi markant mer trafikk i området. Det bemerkes at det i forslaget til planprogram ikke er medtatt at det bor barn i området. Det opplyses at det er cirka 10 barn bosatt i nærheten, som skal ferdes i et område hvor det allerede er mye anleggstrafikk. Enda flere barn bruker veien fra Tingberg og over til vestsiden som skolevei. Bussholdeplassen vil bli liggende inne mellom grusuttaket og den planlagte adkomstvegen til tiltaket. Når det gjelder punkt 11.2.3 *Barn og unges interesser* sier høringsinnspillet at tiltakets virkninger vil redusere barn og unges oppvekstvilkår i området. Oppsitterne er bekymret for den risikoen som et grusuttak vil innebære for barn.

Til punkt 11.2.4 *Befolkningens helse* kommenteres at helsekonsekvenser med unntak av støy ikke er behandlet i forslaget til planprogram. Oppsitterne skriver at tiltaket kan gi helsevirkninger som følge av mangel på trivsel, dårlig nærmiljø, estetisk forurensning, søvnproblemer m.m. Vedrørende punkt 11.2.6 *Behov for masser* kommenteres at forslaget til planprogram ikke redegjør for konkrete behov for massene, samt at det finnes alternative masseuttak.

Foreslåtte endringer av planprogram

Beskrivelsen av områdets beliggenhet og eksisterende situasjon oppdateres. . Kapittel 9 (8) i planprogrammet om eksisterende planer og overordnede føringer samt tilgrensende reguleringsplaner suppleres med opplysningen: Uttaket vil bidra til at en utnytter grusressursen før det bygges en ny VA ledning over jordet, noe som vil vanskeliggjøre en senere utnytting av ressursen i området.

Planprogrammet endres under punkt 12.1.1 (11.1.1) Landskap – mulige virkninger og 12.1.8 (11.1.8) Friluftsliv og nærmiljø – mulige virkninger for å belyse at det er boligområder som vil få nærvirkninger av tiltaket.

Ytterligere informasjon om naturmangfold - observerte trekkruiter for elg og rådyr innenfor planområdet legges inn i revidert planprogram under punkt 12.1.3 (11.1.3). Naturens mangfold. Det er trekkruiter for elg og rådyr i et større område på vestsiden av Lågen og virkningene for disse vil sannsynligvis bli minimale siden det kun er en mindre del av området som berøres. På bakgrunn av dette vurderes det å ikke være nødvendig å utrede tiltakets virkninger for elg og rådyr sine trekkruiter ned mot Lågen.

Nærmere redegjørelse for krav til støyberegninger legges inn under punkt 12.1.5 (11.1.5) i planprogrammet. Utredningen innebærer også vurdering av aktuelle avbøtende tiltak. Grenseverdiene i Forurensningsforskriften kap. 30 § 30-7 vil legges til grunn for beregningene.

Nærmiljø når det gjelder bomiljø og hager vil bli dekket opp av temaene landskap, støy og støv. Kap. 12.1.1 (11.1.1), 12.1.4 (11.1.4) og 12.1.5 (11.1.5) endres for å tydeligere belyse virkninger for nærmiljøet i planprogrammet.